

UCHWAŁA NR LXXXV/757/23
RADY MIEJSKIEJ W KORONOWIE

z dnia 29 listopada 2023 r.

w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Koronowo na lata 2024-2026”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 40 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz.1426 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć "Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Koronowo na lata 2024 – 2026", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Koronowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Koronowie

Bogusław Jerzy Guziński

Załącznik do uchwały Nr LXXXV/757/23
Rady Miejskiej w Koronowie
z dnia 29 listopada 2023 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2024-2026
W GMINIE KORONOWO**

Koronowo 2023 r.

Spis treści:

Wstęp	3
1. Podstawy prawne	4
2. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Koronowo	5
3. Asysta rodzinna jako forma wsparcia rodziny	7
4. Analiza SWOT wsparcia rodziny	13
5. Cele programu	15
6. Adresaci programu	15
7. Przewidywane rezultaty programu	15
8. Realizatorzy	16
9. Źródła finansowania programu	16
10. Monitoring programu	16
11. Harmonogram i plan realizacji zadań	17
12. Podsumowanie	20

Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026 został opracowany m. in. na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 tj. ze zm.), a także ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023r., poz. 1923 tj.) i stanowi kontynuację poprzedniego programu.

Głównym celem Programu jest skuteczny system opieki nad dziećmi i rodziną w Gminie Koronowo.

Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze jak i działania profilaktyczne.

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jako instytucji polityki społecznej państwa jest bezpośrednie organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokajaniem potrzeb jednostki i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnienie lub odzyskanie zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Rodzina to najważniejsza i podstawowa komórka społeczna, jest pierwszym naturalnym środowiskiem człowieka. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma wpływ na to, jak kształtują się nasze prawidłowe wartości. Styl, atmosfera życia w rodzinie decydują o tym jak dziecko, a później dorosły człowiek wykorzysta zasób zdobytych doświadczeń. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej się rzeczywistości. Coraz częściej dotyczą je zjawiska długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, niepełnosprawności czy przemocy. Towarzyszą im trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzina dysfunkcyjna to taka, w której występują nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Ma to związek ze znacznym zubożeniem rodziny spowodowanym dewiacyjnymi zachowaniami rodziców. Należą do nich m. in. unikanie pracy, uzależnienia, przestępczy tryb życia, a także mała dbałość o potrzeby rozwojowe dziecka. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy ze strony specjalistów spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie wielorakimi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy.

Działalność profilaktyczna to zarówno zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, tym które mogą dopiero zaistnieć, jak i tym, które już istnieją. Ważne jest obecnie upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo.

Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Niniejszy program stanowi próbę kompleksowego ujęcia systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz zintegrowanie kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców gminy Koronowo. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

1. Podstawy prawne:

Obowiązek wspierania rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy.

Opracowanie Programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o przepisy prawne:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r., poz.1426 tj. ze zm.),
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r., poz.901 tj. ze zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r., poz. 1359 tj. ze zm.),
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020r., poz. 1359 tj. ze zm.),

- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022r., poz. 2230 tj. ze zm.),
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r., poz. 165 tj.)
- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023r., poz.571 tj.),
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023r., poz.1923 tj.),
- ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r., poz.810 tj. ze zm.).

2. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Koronowo:

Gmina Koronowo jest jedną z największych obszarowo gmin w województwie Kujawsko – Pomorskim, obejmuje 41.170 ha, przy czym miasto zajmuje 2818 ha. Jest to gmina miejsko – wiejska, w której rolę centrum administracyjnego pełni miasto Koronowo (około 11 tys. mieszkańców). Na obszarze gminy, poza miastem Koronowo, które prawa miejskie otrzymało w 1368 roku, znajdują się 33 sołectwa: Buszkowo, Byszewo, Bytkowice, Dziedzinek, Glinki, Gogolin, Gogolinek, Gościeradz, Huta, Stary Jasiniec, Nowy Jasiniec, Krąpiewo, Lucim, Łąsko Małe, Łąsko Wielkie, Mąkowsko, Morzewiec, Nowy Dwór, Okole, Osiek, Popielewo, Salno, Samociążek, Sitowiec, Skarbiewo, Stary Dwór, Tryszczyn, Więzowno, Wierzchucin Królewski, Wiskitno, Wilcze, Witoldowo, Wtelno. Gminę Koronowo na dzień 30.06.2023r. zamieszkiwało 22544 osób, w tym 11482 kobiet i 11062 mężczyzn.

Tabela 1. Ludność w Koronowie. Struktura demograficzna.

rok	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców	22755	22580	22544
Kobiety	11578	11512	11482
Mężczyźni	11177	11068	11062

Źródło: Urząd Miejski w Koronowie stan na dzień: 30.06.2023r

Miasto Koronowo oddalone jest od Bydgoszczy o ok. 23 km w kierunku północnym. Leży w obrębie Bydgosko – Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego, na północnym skraju historycznych Kujaw. Gmina Koronowo administracyjnie należy do powiatu bydgoskiego. Usytuowana jest w kotlinie otoczonej wzgórzami, niedaleko Borów Tucholskich. Krajobraz gminy wzbogaca szereg malowniczo położonych jezior połączonych w kompleks Zalewu Koronowskiego. W ramach podniesienia atrakcyjności turystycznej i wykorzystania

istniejącego potencjału przyrodniczego władze gminy wykonały wiele inwestycji służących zagospodarowaniu terenów przyjeziornych. Gmina przy wsparciu środków zewnętrznych wybudowała wiele ścieżek rowerowo - pieszych, które przyczyniły się do poszerzenia oferty turystycznej, jak również jakości życia mieszkańców zapewniając im infrastrukturę do aktywnego spędzania czasu i rekreacji.

Jak wynika z danych MGOPS z roku na rok maleje również liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy

rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin	1345	1219	964

Źródło: dane własne MGOPS w Koronowie stan na dzień: 30.06.2023r.

Tabela 3. Najczęściej występujące przyczyny korzystania z pomocy MGOPS w Koronowie

Przyczyny korzystania z pomocy MGOPS	2021	2022	2023
ubóstwo	293	256	207
bezrobocie	229	189	144
długotrwała lub ciężka choroba	345	318	250
niepełnosprawność	237	212	163
bezzadność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	87	76	
alkoholizm	94	83	75
potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	26	30	22
przemoc w rodzinie	3	11	7
bezdomność	19	23	19
trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z Zakładu Karnego	12	21	15

Źródło: dane własne MGOPS w Koronowie stan na dzień: 30.06.2023r.

Jak wynika z powyższych danych, najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność. Pozostawanie bez pracy jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących składników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest składnikiem o tyle

niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych na terenie Gminy Koronowo.

Tabela 4. Liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w PUP w Koronowie

rok	2021	2022	2023
liczba osób	421	345	334

Źródło: dane z PUP Koronowie stan na dzień: 30.06.2023r.

Kolejnymi czynnikami destabilizującymi środowisko rodzinne jest długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzinom, które nie radzą sobie w sprawach opiekuńczo – wychowawczych może zostać przydzielony asystent rodziny. Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej możliwe jest zatrudnienie asystenta rodziny, którego zadaniem jest wspieranie rodziny w pokonywaniu trudności opiekuńczo – wychowawczych. Od 1 stycznia 2015 roku zatrudnienie asystenta rodziny jest dla gmin obligatoryjne (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023. poz.1426 tj. ze zm.).

3. Asysta rodzinna jako forma wsparcia rodziny

Podstawowym zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Tabela 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta oraz liczba zatrudnionych asystentów w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	43	47	47
Liczba osób dorosłych w rodzinie	66	79	80
Liczba dzieci w rodzinie	101	105	94
Liczba rodzin zobowiązanych do pracy z asystentem przez Sąd	12	11	12

Liczba asystentów rodziny zatrudnionych w poszczególnych latach	3	3	3
---	---	---	---

Źródło: dane własne M-GOPS w Koronowie stan na dzień 30.06.2023

Od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. od 1 stycznia 2012r. instytucja asystenta rodziny w Gminie Koronowo rozwija się dynamicznie. Lata początkowe - 2012 i 2013 były okresem wdrożeniowym i wskazały na wysoką potrzebę objęcia asystenturą coraz większej ilości rodzin, stąd tendencja wzrostowa liczby rodzin współpracujących z asystentami.

Rolą asystenta jest wspieranie rodziny, motywowanie do zmian poprzez pozytywne wzmacnianie (pokazywanie mocnych stron, dostrzeganie konstruktywnych zachowań). Asystent rodziny to towarzysz kroczący z klientem do celu, przewodnik, doradca.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie takiego poziomu stabilności życiowej rodziny, która umożliwi jej samodzielne wychowanie dzieci.

Główne zadanie to niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie jej powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców.

Rezultaty pracy z rodzinami zależą przede wszystkim od aktywności tych rodzin, woli włączenia się w realizację planu pracy, chęci wprowadzenia zmian w życiu rodzinnym. Objęcie rodziny pomocą asystenta nie zawsze prowadzi do odzyskania przez nią zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych. W sytuacji, gdy pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej stanowi zagrożenie dla jego bezpieczeństwa lub życia, koniecznym staje się umieszczenie go w pieczy zastępczej. Akty prawne m.in. takie jak kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakazują określonym służbom podejmowanie działań zabezpieczających dziecko. Rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone. Sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki. W pierwszym roku pobytu – 10% wydatków na opiekę i

wychowanie dziecka, w drugim roku – 30% wydatków na opiekę i wychowanie, a w trzecim roku oraz latach następnych – 50%.

Tabela poniżej przedstawia liczbę dzieci z gminy Koronowo przebywających w pieczy zastępczej umieszczonych na nowych zasadach po roku 2012.

Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2021 - 2023

rok	2021	2022	2023
Łączna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	64	81	76
Liczba dzieci przybywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	20	23	21
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	44	58	55

Źródło: dane własne MGOPS w Koronowie, narastająco do dnia 30.06.2023r.

Tabela 7. Kwota wydatkowanych środków z tytułu odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2021-2023

rok	2021	2022	2023
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	398.802,76	522.303,89	301.556,92
Rodziny zastępcze	270.803,70	306.855,15	174.785,34

Źródło: dane własne MGOPS w Koronowie stan na dzień 30. 06.2023r.

W jednej rodzinie może występować kilka przesłanek umożliwiających korzystanie z pomocy społecznej. Jedną z nich jest uzależnienie od alkoholu. Jest to zaburzenie o charakterze psychosomatycznym, które polega na utracie kontroli przy spożyciu alkoholu w kwestii ilości i częstotliwości. Ma ono znaczący wpływ na funkcjonowanie wszystkich członków rodziny, zaburza jej strukturę, a co za tym idzie także prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.

Tabela poniżej obrazuje liczbę złożonych wniosków do Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Koronowie oraz liczbę wniosków kierujących osoby z problemem alkoholowym na leczenie odwykowe w poszczególnych latach.

Tabela 8. Liczba złożonych wniosków na leczenie odwykowe

rok	2021	2022	2023
Wnioski do MGKRPAiN o poddanie się leczeniu odwykowemu	18	26	2
Wnioski skierowane do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia	11	19	2

Źródło: Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii w Koronowie stan na dzień 30.06.2023r.

Inny problem występujący w rodzinach zamieszkałych na terenie Gminy Koronowo to zjawisko przemocy domowej. Należy przez nią rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Przemoc dotyczy wszystkich grup społecznych, niezależnie od statusu ekonomicznego, czy wykształcenia oraz płci i wieku. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą. W każdym przypadku osobie doznającej przemocy udziela się pomocy ze strony wszystkich instytucji do tego powołanych, których przedstawiciele uczestniczą w pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. W skład grup diagnostyczno - pomocowych wchodzi: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pedagodzy i psychologowie szkolni, dzielnicowi, kuratorzy zawodowi oraz społeczni, członkowie Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii, pielęgniarki. W wyjątkowych przypadkach osoby doznające przemocy są umieszczane w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Tucholi, Jaksicach lub Inowrocławiu.

Skalę przemocy w rodzinie na terenie Gminy Koronowo w latach 2021 – 2023 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9. Liczba założonych "Niebieskich Kart" w związku z występowaniem przemocy domowej

rok	2021	2022	2023
Liczba Niebieskich Kart	41	38	13

Źródło: dane własne MGOPS w Koronowie stan na dzień 30.06.2023r

Istotnym problemem, który występuje na terenie miasta i gminy Koronowo jest także samotne rodzicielstwo. Dotyczy ono zarówno samotnych matek jak i samotnych ojców.

Wyróżnić można kilka typów rodzin niepełnych:

- Rodziny, w której dziecko wychowuje matka np. na skutek śmierci ojca dziecka, rozwodu, separacji lub długotrwałej nieobecności (pobyt w zakładzie karnym, długotrwała choroba, porzucenie, brak ustalonego ojcostwa),
- Rodziny, w której dziecko wychowuje ojciec np. na skutek śmierci matki, porzucenia, rozwodu, separacji czy długotrwałej choroby,
- Rodziny zrekonstruowane tzn. w rodzinie pojawia się ojczym, macocha lub dziecko adoptowane.

Każda z tych sytuacji inaczej wpływa na dziecko, jego rozwój fizyczny, intelektualny, społeczny czy emocjonalny. Samotny rodzic musi samodzielnie podejmować wszystkie decyzje związane z opieką, wychowaniem i utrzymaniem dzieci. Takim rodzinom przypisuje się często mniejszą zdolność do wychowywania dzieci oraz nieprawidłową atmosferę wychowawczą. Niedojrzałość emocjonalną niektórych rodziców, przerasta jednak ich możliwości i powoduje nieprawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodziny.

Liczbę samotnych matek oraz ojców na terenie miasta i gminy Koronowo przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 10. Samotne matki

rok	2021	2022	2023
Liczba samotnych matek	49	36	32

Źródło: Wydział Świadczeń Rodzinnych MGOPS w Koronowie stan na dzień 30.06.2023r.

Tabela 11. Samotni ojcowie

rok	2021	2022	2023
Liczba samotnych ojców	6	5	5

Źródło: Wydział Świadczeń Rodzinnych MGOPS w Koronowie stan na dzień 30.06.2023r.

Ważnym problemem w rodzinach objętych pomocą asystenta jest niepełnosprawność, która dotyka zarówno osoby dorosłe jak i dzieci. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

- **Niesprawność (impairment)** - każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;
- **Niepełnosprawność (disability)** - każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka;
- **Ograniczenia w pełnieniu ról społecznych (handicap)** - ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Jedną z możliwości wsparcia rodziny, w której występuje niepełnosprawność lub inne zaburzenie jest możliwość organizacji i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. W ramach SUO Gmina Koronowo zapewnia pomoc głównie takich specjalistów, jak: psycholog, pedagog, logopeda.

Tabela poniżej przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych w rodzinach objętych wsparciem asystenta oraz pomocą w ramach Specjalistycznych Usług Opiekuńczych w latach 2021-2023.

Tabela 12. Liczba osób z orzeczeniami o niepełnosprawności oraz korzystających z SUO w latach 2021 – 2023 w rodzinach objętych wsparciem asystenta

rok	2021	2022	2023
Liczba osób dorosłych z orzeczeniem o niepełnosprawności	14	13	17
Liczba dzieci z	11	10	10

orzeczeniem o niepełnosprawności			
Liczba osób dorosłych objętych SUO	6	3	5
Liczba dzieci objętych SUO	15	4	2

Zródło: Dane własne MGOPS stan na dzień 30.06.2023r.

Od stycznia 2012 r. asystent rodziny prowadził działania skierowane do rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Od 1 stycznia 2017r. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin “Za życiem”, został poszerzony obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji **koordynatora kompleksowego wsparcia** (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano “ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. Ustawa “Za życiem” określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Zadania asystenta rodziny wynikające z realizacji ustawy “Za życiem” zostały wpisane do ustawy o wspieraniu rodziny, jako głównej ustawy wyznaczającej rolę, zakres działań i organizację pracy asystentów.

4. Analiza SWOT wsparcia rodziny

Tabela 13. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze wykształcona kadra, doświadczenie i wiedza we wsparciu rodzin, - działalność instytucji pracujących na rzecz rodzin, - dostępność do poradnictwa specjalistycznego (porady psychologiczne, pedagogiczne, prawne, warsztaty dla rodziców), - zatrudnienie asystentów rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin w poprawę swojej sytuacji życiowej, - niewydolność rodziców w procesie wychowawczym, - zjawisko przemocy domowej oraz uzależnień, - zjawisko marginalizacji społecznej – wykluczenie społeczne, - rosnące potrzeby w zakresie poradnictwa

<p>pozwalające na budowanie efektywnych metod współpracy z rodziną w jej środowisku oraz zwiększenie jej kompetencji społecznych i rodzicielskich,</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobre rozeznanie problemów i potrzeb środowiska lokalnego, - realizacja programów profilaktycznych w szkołach i innych instytucjach, - wzrost dostępności opieki, instytucjonalnej dla dzieci do lat 3 (żłobki na terenie gminy Koronowo), - systematyczny udział pracowników w szkoleniach, - funkcjonowanie programów wspierających rodzinę (np. świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, Karta Dużej Rodziny, Maluch Plus, Dobry Start itp.). 	<p>rodzinnego (terapia małżeńska), wsparcia środowiskowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży zagrożonej demoralizacją, - brak placówek wsparcia dziennego (zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), - brak rodzin wspierających (zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), - niewystarczający system informacyjny, koordynacji i współpracy między instytucjami, - brak mieszkań terapeutycznych i wspierających.
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości i znaczenia jaką wartością jest rodzina, - wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat kompetencji opiekuńczo - wychowawczych przez rodziny, - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami wspierającymi rodzinę, - rozszerzenie liczby podmiotów działających na rzecz rodziny, - rozwój wolontariatu – pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - zjawisko uzależnień oraz przemocy, - nieumiejętność i niechęć do szukania pomocy przez rodziny zagrożone, - zwiększająca się liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, - rosnące uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, zjawisko “dziedziczenia ubóstwa”, - wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej, - brak świadomości wartości rodziny.

5. Cele Programu:

Cel główny:

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez spójne działanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Koronowo.

Cele szczegółowe:

- Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
- Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
- Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących.
- Wzmocnienie i wyzwalamie zasobów rodziny.
- Podejmowanie działań prowadzących do odbudowy więzi rodzinnych oraz do powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
- Zapewnienie pomocy asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

6. Adresaci programu:

Odbiorcami powyższego programu są:

- rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Koronowo a w szczególności:
- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
- rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodziny pragnące odzyskać władzę rodzicielską,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- kobiety w ciąży rodziny zagrożone urodzeniem dziecka niepełnosprawnego,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

7. Przewidywane rezultaty Programu:

- zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- skuteczniejsza współpraca oraz przepływ informacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się dziećmi i rodziną,
- minimalizowanie negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach,

- poprawa funkcjonowania rodzin,
- zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- poprawa komunikacji między członkami rodziny,
- zwiększenie umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów w rodzinie
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

8. Realizatorzy:

Instytucje i organizacje świadczące pomoc w opiece nad dzieckiem oraz realizujące zadania w zakresie wspierania rodziny, m.in.:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koronowie,
- Urząd Miejski w Koronowie,
- Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii,
- Komisariat Policji w Koronowie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy,
- placówki oświatowe,
- placówki służby zdrowia,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Koronowie,
- Świetlica Socjoterapeutyczna w Koronowie,
- świetlice środowiskowe (wiejskie) działające na terenie Gminy Koronowo
- organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Ziemi Koronowskiej, Stowarzyszenie Rehabilitacji i Turystyki „Na Szlaku”, Koronowskie Stowarzyszenie Oświatowe „Corona”, Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga” w Koronowie.

9. Źródła finansowania:

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2024-2026 będzie budżet Gminy Koronowo oraz dotacje z budżetu państwa.

10. Monitoring Programu:

Koordynatorem Programu będzie Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koronowie, monitorowanie oraz ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie Radzie Miejskiej w Koronowie w terminie do 31 marca każdego roku sprawozdań z realizacji Programu przez dyrektora Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koronowie.

11. Harmonogram i plan realizacji zadań:

Tabela 14. Harmonogram i plan realizacji działań

Lp	Zadania	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Terminy
1.	Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.	<p>1. Zapewnienie rodzinie warunków socjalno-bytowych.</p> <p>2. Pomoc rodzinie w uzyskaniu ubezpieczenia zdrowotnego.</p> <p>3. Pomoc rodzinom w uzyskaniu lokalu z zasobów Gminy.</p> <p>4. Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.</p> <p>5. Pomoc w formie dożywiania.</p> <p>6. Pomoc materialna na zakup artykułów szkolnych.</p>	<p>- MGOPS</p> <p>-Urząd Miejski</p> <p>-Urząd Miejski</p> <p>- MGOPS -Urząd Miejski - Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałani a Narkomanii</p> <p>- MGOPS</p> <p>Miejsko – Gminny Zespół Edukacji</p>	<p>-Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS, - Liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych - liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych</p> <p>- liczba osób, które korzystały z ubezpieczenia zdrowotnego przy Burmistrzu Koronowa</p> <p>- liczba osób które uzyskały lokal z zasobów Gminy</p> <p>- liczba dzieci korzystających z bezpłatnych kolonii obozów, wycieczek</p> <p>- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba osób dorosłych korzystających z posiłków</p> <p>- liczba osób korzystających z pomocy materialnej(stypendium)</p>	<p>Proces ciągły od 01.01.2024r. do 31.12.2024r.</p>
2 .	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w	1. Podnoszenie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziców.	- Powiatowa Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna	- Liczba warsztatów dla rodziców podnoszących umiejętności	Proces ciągły od 01.01.2024r.

	rodzinie.	<p>2. Zapewnienie wsparcia rodzinie poprzez przydzielenie asystenta rodziny.</p> <p>3. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne</p> <p>4. Pomoc w ramach Specjalistycznych Usług Opiekuńczych</p> <p>5. Organizowanie pomocy i czasu wolnego w ramach działalności świetlicy socjoterapeutycznej oraz świetlic wiejskich</p>	<p>- Miejsko – Gminny Zespół Edukacji</p> <p>- MGOPS</p> <p>- Urząd Miejski (Rodzinny Punkt Konsultacyjny)</p> <p>- MGOPS</p> <p>- MGOPS</p> <p>Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii</p> <p>- świetlice wiejskie</p>	<p>opiekuńczo – wychowawcze</p> <p>- Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny</p> <p>- Liczba udzielonych porad prawnych</p> <p>- Liczba osób objętych pomocą psychologa z MGOPS</p> <p>- Liczba dzieci objętych SUO</p> <p>- Liczba osób dorosłych objętych SUO</p> <p>- Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicy socjoterapeutycznej</p> <p>- Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic wiejskich</p>	do 31.12.2026r.
3.	Podjęcie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.	<p>1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną.</p> <p>2. Pomoc osobom uzależnionym</p>	<p>- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej</p> <p>- MGOPS</p> <p>- Policja</p> <p>- Służba Zdrowia</p> <p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy</p> <p>- Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii</p>	<p>- Liczba dzieci interwencyjnie zabezpieczonych przez służby</p> <p>- Liczba rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską, objętych nadzorem kuratora sądowego oraz wsparciem asystenta rodziny</p> <p>- Liczba osób objętych pomocą terapeutyczną w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjnym</p> <p>- Liczba wniosków skierowanych do Miejsko – Gminnej</p>	Proces ciągły od 01.01.2024r. do 31.12.2026r.

		3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą	- Zespół Interdyscyplinarny (MGOPS, Policja, Prokuratura, Służba Zdrowia, Oświata, Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Sąd Rodzinny)	<p>Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przez MGOPS</p> <p>- Liczba wniosków skierowanych do Sądu o objęcie leczeniem odwykowym przez Miejsko – Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii</p> <p>- Liczba założonych Niebieskich Kart</p> <p>- Liczba spotkań grup diagnostycznych – pomocowych w ramach NK</p> <p>- Liczba zawiadomień do Sądu Rodzinnego o nieprawidłowej sytuacji dzieci sporządzonych przez MGOPS</p>	
		4. Finansowanie pobytu dziecka w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo - wychowawczych	- Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy - Gmina Koronowo	- Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	
4.	Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom	1. Doskonalenie kadry niosącej pomoc rodzinie (szkolenia dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych).	- MGOPS	- Liczba szkoleń	Proces ciągły od 01.01.2024r. do 31.12.2026r.

12. Podsumowanie:

Przedstawione w niniejszym programie działania mają charakter interdyscyplinarny, wspierający rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, gdyż prawidłowo funkcjonująca rodzina jest wartością, której niczym nie można zastąpić. Rodzina jako instytucja zapewnia ciągłość biologiczną i społeczną, nie tylko własną, ale także innych grup oraz wpływa w sposób kluczowy na jakość życia dzieci, realizując w ten sposób funkcje opiekuńczo - wychowawcze. Rodzina jest centralną instytucją systemu pomocy społecznej, zatem udzielenie jej wsparcia jest obowiązkiem nadrzędnym dla pomocy społecznej.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.) do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie wspierania rodzin Gminy Koronowo winna podjąć uchwałę w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Koronowo na lata 2024-2026”. W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne i uzasadnione.